

Керер К. А. Реализация концептосферы "профессиональная деятельность" в современном производственном романе : автореф. дис. на соискание науч. степени канд. филологических наук : спец. 10.02.19 "теория языка" / Ксения Александровна Керер. – Челябинск, 2011. – 20 с.

Селиванова Е. А. Основы лингвистической теории текста и коммуникации / Е. А. Селиванова. – К. : ЦУЛ, «Фитосоциоцентр», 2002. – 336 с.

Hailey A. Airport / A. Hailey. – Toronto : Bantam Books of Canada Ltd., 1968. – 10th print. – 502 p.

УДК: 811.11'342.9:398.21

ТАРАНЕНКО Л. І.

(Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»)

ПРОСОДИЧНЕ ВИРАЖЕННЯ ЕМОЦІЙНО-ПРАГМАТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АНГЛІЙСЬКОЇ НАРОДНОЇ КАЗКИ

У статті за результатами аудитивного й акустичного аналізу текстів англійської народної казки описано енергетичні особливості її просодичного оформлення. На основі використання кількісного *K*-критерію рівня емоційного і прагматичного потенціалів казки побудовано її типову енергограму. Традиційним методом лінгвістичної інтерпретації результатів дослідження встановлено інваріантну інтонаційну модель англійської казки, параметри якої описано в межах структурно-фабульних компонентів тексту та на їхніх стиках.

Ключові слова: англійська народна казка, структурні компоненти, фабульні елементи, аудитивний і акустичний аналіз, просодичні засоби, інваріантна інтонаційна модель, K-критерій рівня емоційного і прагматичного потенціалів, енергограма.

Тараненко Л. И. Просодическое выражение эмоционально-прагматического потенциала английской народной сказки. В статье по результатам аудитивного и акустического анализов текстов английской народной сказки описаны энергетические особенности ее просодического оформления. На основе использования количественного *K*-критерия уровня эмоционального и прагматичного потенциалов сказки в работе представлена ее типичная энергограмма. Путем использования традиционного метода лингвистической интерпретации экспериментальных данных исследования установлена инвариантная интонационная модель английской сказки, параметры которой описаны в пределах структурно-фабульных компонентов текста, а также на их стыках.

Ключевые слова: английская народная сказка, структурные компоненты, фабульные элементы, аудитивный и акустический анализ, просодические средства, инвариантная интонационная модели, K-критерий уровня эмоционального и прагматического потенциалов, энергограмма.

Taranenko L. I. Prosodic Expression of an English Fairy Tale's Emotional-and-Pragmatic Potential. The paper is a study of prosodic features of English fairy tales' oral actualization influenced by structural, functional as well as emotional and pragmatic factors, which are defined within the framework of a new functional-and-energetic approach to the research of phonetic phenomena. In the article on the basis of auditory and acoustic analyses of English folk fairy tales the author describes the energetic specificity of its prosodic organization. It introduces energygrams formed with the use of a quantitative *K*-criterion of the texts' emotional and pragmatic potentials as well as their typical intonation-and-energy patterns. Using the traditional method of linguistic interpretation of the obtained results the author substantiates invariant and variant intonation patterns of English fairy tales, whose parameters are described both within the text structural components and at their junctures. The author comes to the conclusion that a functional-and-energetic approach to the study of a complex interaction of emotional, pragmatic, semantic and structural factors makes it possible to present a comprehensive description of invariant and variant prosodic patterns of any type of texts on the basis of such fundamental linguistic categories as emotion, pragmatics, structure, and meaning.

Keywords: English fairy tale, structural components, plot elements, auditory and acoustic analyses, prosodic means, invariant intonation pattern, K-criterion of the texts' emotional and pragmatic potentials, energygram.

Характерною рисою сучасної лінгвістики є тенденція до оновлення її провідних парадигм за рахунок можливостей використання нового методологічно високопотенційного інструментарію міждисциплінарних досліджень. Не лишається осторонь цього і фонетична наука, у межах якої також з'являються нові теоретичні розробки, спрямовані на вирішення низки проблем вивчення природи й механізмів усного мовлення. За цих обставин зростає необхідність упровадження в наукову практику новітніх методів підвищення ефективності багатofакторного міждисциплінарного дослідження закономірностей взаємодії просодичних засобів актуалізації англійського мовлення. Особливої актуальності у зв'язку з цим набуває встановлення енергетичних характеристик просодичної реалізації різножанрових текстів на підставі обґрунтованого А. А. Калитою принципу збереження емоційно-прагматичного потенціалу висловлення [Калита 2013, с. 35].

Тому **метою** цієї праці є експериментальне встановлення особливостей впливу емоційно-прагматичного потенціалу структурних компонентів тексту англійської народної казки як ефективного асоціативно-виховного засобу на закономірності взаємодії просодичних засобів її усної актуалізації. **Об'єктом** дослідження слугує усна актуалізація текстів англійських народних казок. **Предметом** є особливості просодичного вираження емоційно-прагматичного потенціалу англійських народних казок.

Опис специфіки взаємодії просодичних засобів оформлення англійських народних казок здійснювався на основі методологічних положень функціонально-енергетичного підходу [Тараненко 2016, с. 6], розробленого на підставі концептуальної парадигми енергетичної теорії мовлення А. А. Калита [Калита 2016, с. 72-86], у межах якої мовлення розглядається в координатах «емоція» – «прагматика» – «смысл». Методологічною основою виконуваного експериментального пошуку слугувала модель графічного зображення динаміки змін і взаємодії емоційно-прагматичного потенціалу, просодичних та паралінгвальних засобів мовлення [Калита, Тараненко 2009]. Результати зазначеної взаємодії графічно відображалися у формі енергограм, побудованих на підставі безрозмірного кількісного K -критерію рівня емоційно-прагматичного потенціалу озвучених текстів, який, відповідно до джерела [Калита, Тараненко 2012, с. 476-484], обраховувався за формулою:

$$K = \frac{F_0 \times t \times I_0}{1000 \times I_3},$$

де K – критерій рівня актуалізації емоційно-прагматичного потенціалу висловлення; F_0 – частота основного тону ($\Gamma\text{ц} = 1/\text{с}$); t – тривалість звучання складу (мс); I_0 – інтенсивність F_0 ($\text{дВ} = \text{ерг}/\text{м}^2\text{с}$); I_3 – інтенсивність F_3 ($\text{дВ} = \text{ерг}/\text{м}^2\text{с}$); 1000 – коефіцієнт переведення мілісекунд у секунди.

Для встановлення особливостей комплексної взаємодії емоційних, прагматичних, семантичних і структурних факторів функціонування просодичних підсистем озвучених казок нами було обґрунтовано алгоритмічно-фабульну модель розгортання їхніх сюжетів, структурними компонентами якої є зав'язка, розвиток подій, кульмінація і розв'язка. У межах зазначених компонентів розглядалася така інваріантна послідовність фабульних елементів досліджуваних казок: 1. зав'язка: 1.1 місце події → 1.2 дійові особи → 1.3 причини виникнення проблеми → 2. розвиток подій: 2.1 пошук шляху вирішення проблеми → 2.2 початок дій з вирішення проблеми → 2.3 неочікувана зустріч або зміна подій → 2.4 причини виникнення нової проблеми → 2.5 пошук шляху вирішення нової проблеми → 2.6 засіб та результат вирішення проблеми → 3. кульмінація: 3.1 загострення проблеми → 4. розв'язка: 4.1 наслідки вирішення проблеми [Тараненко 2014, с. 166-167].

Таким чином, під час дослідження особливостей просодичного вираження емоційно-прагматичного потенціалу англійських народних казок увага зверталася на варіювання і взаємодію інтонаційних параметрів та рівнів актуалізації емоційного і прагматичного потенціалів висловлення, зафіксованих у межах та на стиках структурно-фабульних компонентів тексту казки.

В обсязі експериментального пошуку нами було проаналізовано 41 озвучений текст англійських народних казок, зібраних й упорядкованих Дж. Джакобсом [EFT 1890], загальна тривалість звучання яких складає 5 год. 24 хв. За результатами аудитивного аналізу встановлено існування кореляції між типом структурно-фабульного компонента казки і просодичними засобами його організації. Так, специфіка інтонаційного оформлення фабульних елементів «зав'язки» полягає у їхньому подрібненому поділі на інтоногрупи і наявності значної кількості пауз, які привертають увагу слухача до персонажів казки, їхньої характеристики й обставин, що призводять до конфлікту. Інтоногрупи зав'язки характеризуються регулярністю ритмічної структури, переважанням усіченого різновиду шкали, відсутністю висхідного термінального тону, розширених тональних інтервалів, модифікацій тонального діапазону та домінуванням висхідно-спадного мелодійного контуру, що надає їй певного ступеня емоційності й усуває монотонність звучання.

Енергетичні особливості актуалізації фабульних елементів «зав'язки» полягають у тому, що вони мають низький рівень емоційно-прагматичного потенціалу висловлень. Це пояснюється, на наш погляд, їхнім безпосереднім функціональним призначенням, а саме: ознайомити слухача з персонажами твору та проінформувати його про місце подій чи ситуацію, що у подальшому стануть причиною проблеми і розвитку подій. Іншими словами, фабульні елементи зав'язки складаються, переважно, із речень, функціональною домінантою яких є констатація, тобто які ще не здійснюють прагматичний вплив на слухача, а лише налаштовують його на сприйняття розгортання подій. В окремих випадках рееструвалося зростання прагматичного потенціалу зав'язки у межах його низької зони, пов'язане з необхідністю наголосити на певних рисах персонажів чи обставинах їхнього життя, які й стануть причиною виникнення проблеми. При загальному низькому рівні емоційної складової зав'язки, такі прагматичні піки супроводжуються незначним зростанням емоційності мовлення, що на просодичному рівні відображається їхнім виділенням високим висхідним тактом, негативним розширеним інтервалом на ділянці «передтермінальна частина – ядро», розширеним тональним діапазоном інтоногрупи (напр., *'quite out-at-elbows; was a 'very 'foolish \woman*). При цьому у фінальних інтоногрупах зав'язки зафіксовано затухання її емоційного потенціалу.

Початок структурно-фабульного блоку «розвиток подій» маркується, як і решта композиційних компонентів казки, довгою паузою, яка надає слухачеві можливість інтерпретувати отриману словесну інформацію, у той час, коли паузи на стикові фабульних елементів є досить короткими, що забезпечує цілісність комунікативної прогресії в суміжних фабульних елементах. Ініціальні інтоногрупи його першого фабульного елемента містять, зазвичай, пряму мову, що вводиться середньо-пониженим або низьким рівним чи спадним термінальним тоном (напр.: *So she 'says to her → daughter* [EFT 1890, с. 19]; *'Now before the 'farmer 'goes to \market | 'says 'he to his \wife* [EFT 1890, с. 41] і т. ін.).

Наступному фабульному елементу притаманні флуктуації параметрів інтонації, які створюють атмосферу очікування подальших подій. Так, мовлення набуває динамічності завдяки поділу речень на короткі інтоногрупи, поєднанню в них декількох кінетичних тонів різних тональних рівнів, рекурентності спадного тону в нефінальних інтоногрупах, розширенню тонального діапазону за рахунок уживання високих спадних тонів з малою або збільшеною швидкістю зміни напрямку їхнього руху, перцептивних пауз. З огляду на загально дидактичну функцію казки та її соціально-виховне призначення, темп і гучність її актуалізації є в цілому помірними. Водночас, темпоральне оформлення фабульного елемента, що передає несподівану зміну подій чи обставин, є прискореним, а семантичним центрам властива підвищена гучність.

Зміни емоційно-прагматичного потенціалу передаються поступово спадною ступінчастою шкалою з порушеною поступовістю та поступово спадною ковзною шкалою:

'Well, § 'she was 'that 'frightened, | she'd 'always been 'such a 'gatless \girl, | that she 'didn't so 'much as 'know § 'how to 'spin, | and 'what was 'she to 'do to-morrow | with 'no 'one to 'come 'nigh her § to 'help her? || She 'sat 'down on a 'stool in the 'kitchen, | and 'law! how she 'did 'cry! || [EFT 1890, с. 20].

Просодичне оформлення останнього фабульного елемента «розвитку подій», що описує засоби та дії персонажа щодо вирішення проблеми, вирізняється модифікаціями темпу від помірнього до прискореного або від помірнього до сповільненого та чергуванням тональних рівнів, структурних конфігурацій і діапазонів термінальних тонів суміжних інтоногруп.

Характерно також, що фабульним елементам структурного компонента «розвиток подій» притаманна найбільша варіативність емоційно-прагматичного потенціалу: від його низького рівня до високого при домінуванні середнього. Зміни в спрямуванні й інтенсивності емоційно-прагматичного потенціалу аналізованого структурного компонента (рівний, зростаючий, спадаючий; незмінний, поступовий, стрімкий) зумовлені наявністю фабульних

елементів, об'єднаних причинно-наслідковими зв'язками, та переважанням динамічної комунікативної домінанти з елементами статичної. Іншими словами, його фабульним елементам притаманна і ознака називання (інформування), і ознака динамічності, оскільки в них ідеться і про зміну обставин подій, і про вчинки, які здійснюють персонажі казки, що й відображається у причинно-наслідковій закономірності переходу від одного рівня емоційно-прагматичного потенціалу до іншого. Зміни в динаміці актуалізації емоційно-прагматичного потенціалу структурного компонента «розвиток подій» залежать також від наявності в ньому висловлень, що мають різну комунікативно-прагматичну спрямованість, тобто реалізують декілька або комплекс емоційно-модальних значень чи почуттів (напр., наказ, спонукання, застереження, іронія, співчуття, обурення, попередження, вагання, невдоволення-обурення, співчуття-іронія, співчуття-попередження, вагання-попередження і т. ін.).

Експресивність «кульмінації» досягається її подрібненням на короткі інтоногрупи, що складаються, переважно, з двох ритмічних груп. У довших інтоногрупах наголошується кожне повнозначне слово, що надає їм однакового ступеня промінантності і семантичної ваги (напр.: *That was 'grinning from ↑ear to ↓ear* [EFT 1890, с. 23]) та слугує сприйняттю кульмінації як найбільш напруженого фабульного елемента казки. Крім того, просодична організація кульмінації характеризується змішаним різновидом ритму, модифікаціями інтонаційних моделей і хвилеподібним мелодичним контуром, що сигналізує про підсилення емоційної складової у межах емоційно-прагматичного потенціалу.

Початок «розв'язки», яка покликана узагальнити наслідки вирішення проблеми казки, а також надати слухачеві можливість усвідомити дидактичну ідею всього тексту, маркований довгою паузою. Завдяки своєму узагальнюючому функціональному призначенню, темп розв'язки варіює від помірного до сповільненого, її інтоногрупи вирізняються паралелізмом інтонаційної моделі та ізохронністю вимовляння. Незалежно від лексико-граматичних засобів, «розв'язці» притаманна менша варіативність мелодичних контурів, рекурентність усіченої, поступово спадної ступінчастої шкали та поступово спадної ступінчастої шкали з порушеною поступовістю, низького або середньо-підвищеного спадного термінального тону із середньою чи зменшеною швидкістю зміни напрямку його руху, які й допомагають слухачеві усвідомити наслідки вчинків персонажів.

Оцінка динаміки розгортання емоційно-прагматичного потенціалу структурно-фабульних блоків та фабульних елементів англійської народної казки, узагальнена на підставі зіставного аналізу результатів аудитивного й акустичного аналізу, може бути репрезентована у вигляді типової енергограми її усної актуалізації, наведеної на рис. 1.

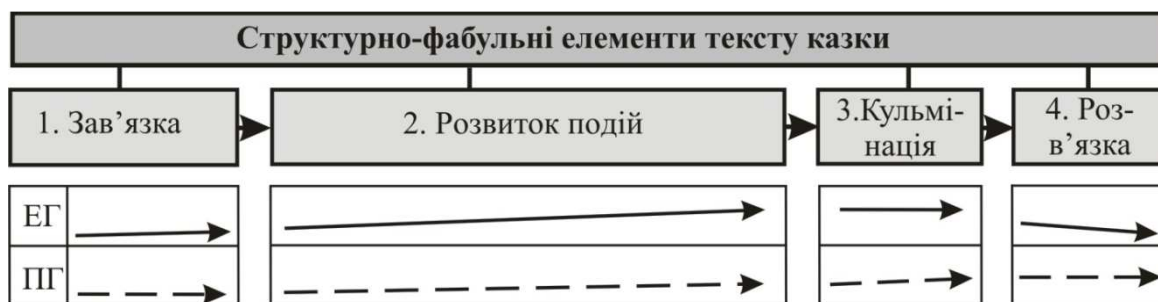

Рис. 1 Типова енергограма актуалізації англійської народної казки

З рисунка видно, що відповідно до принципу збереження емоційно-прагматичного потенціалу висловлення [Калита 2007, с. 46-47], напрямки руху емоційного (ЕГ) та прагматичного (ПГ) потенціалів змінюються залежно від психоемоційного стану мовця під час актуалізації ним кожного компонента (зав'язка, розвиток дій, кульмінація та розв'язка) структурно-фабульної організації тексту казки.

Побудована енергограма свідчить, що характерними ознаками озвученої казки є зростання її емоційного потенціалу в межах низького рівня під час актуалізації структурного

компонента «зав'язка» ($K = 17$ – у фабульному елементі «місце подій», $K = 19$ – у «дійових особах» та $K = 22$ – у «причинах виникнення проблеми»), подальше його поступове зростання у напрямку до високої зони середнього або низької зони високого рівня у структурному компоненті «розвиток подій», яке відбувається від $K = 27$ до $K = 89$, його сталий перебіг у високій зоні середнього рівня в «кульмінації» ($K = 103,4$) та різке зниження до низького рівня в компоненті «розв'язка» ($K = 29,4$). Щодо прагматичного потенціалу, то він, будучи незмінно низьким у межах структурного компонента «зав'язка», поступово зростає під час розгортання «розвитку подій» та «кульмінації» до високої зони середнього рівня і залишається на цьому самому рівні в «розв'язці».

Енергограма також підтверджує, що озвученим текстам казок притаманний найвищий рівень актуалізації емоційного потенціалу у структурних компонентах «розвиток подій» і «кульмінація», пов'язаний з відтворенням емоційних переживань персонажів. На просодичному рівні це відображається емпатичними інтонаційними моделями, які містять поступово спадну ковзну шкалу та поступово спадну ступінчасту шкалу з порушеною поступовістю, висхідно-спадну конфігурацію високого спадного термінального тону широкого діапазону зі зменшеною швидкістю зміни напрямку його руху та тональні інтервали між передтермінальною і ядерною частинами інтоногрупи. При цьому саме структурний компонент «розвиток подій» характеризується найвищою варіативністю інтонаційних параметрів, зумовленою домінуванням у ньому констатуючої або емоційно-оцінної інформації.

Традиційним методом лінгвістичної інтерпретації результатів аудитивного й акустичного аналізу встановлено, що інваріантними просодичними ознаками актуалізації окремих структурних компонентів англійських фольклорних казок є: підвищена подрібненість структурних компонентів і фабульних елементів на інтоногрупи, актуалізація висхідно-спадного і хвилеподібного мелодичних контурів, переважання усіченої та поступово спадної ступінчастої з порушеною поступовістю різновидів шкали, спадного термінального тону, а також функціонування у межах інтоногрупи двох кінетичних тонів. Роль інваріантних просодичних засобів об'єднання суміжних структурних компонентів казки набувають також довга пауза та тональний інтервал (нульовий або вузький позитивний на стику «зав'язки» і «розвитку подій»; розширений або широкий позитивний між «розвитком подій» та «кульмінацією»; середній чи розширений позитивний на стику «кульмінації» і «розв'язки»). Крім того, перехід від «розвитку подій» до «кульмінації» та від «кульмінації» до «розв'язки» супроводжується незначним підвищенням гучності.

Висновки. Виконаний аналіз особливостей просодичного вираження емоційно-прагматичного потенціалу англійських народних казок засвідчує, що функціонально-енергетичний розгляд комплексної взаємодії емоційних, прагматичних, семантичних і структурних факторів уможливує поглиблення опису інваріантної та варіантних реалізацій просодичних моделей структурних компонентів будь-яких текстів на основі фундаментальних категорій лінгвістики: емоція, прагматика, структура, смисл. До **перспективних** напрямів подальшого наукового пошуку в галузі дослідження просодичного оформлення тексту доцільно віднести питання встановлення спільних ознак енергетичної специфіки просодичної актуалізації фольклорних текстів малої форми у різносистемних мовах та кореляції інваріантних структурних й інтонаційних моделей фольклорних текстів малої форми з відповідними моделями текстів малої форми художньої літератури.

Література

- Калита А. А. Актуалізація емоційно-прагматичного потенціалу висловлення : [монографія] / Алла Андріївна Калита. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2007. – 320 с.
- Калита А. А. Метод комплексної енергетичної оцінки процесу просодичного оформлення мовлення / А. А. Калита, Л. І. Тараненко // Наукові записки. Серія : Філологічні науки (мовознавство) : [у 4 ч.]. – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2009. – Вип. 81 (1). – С. 359-365.
- Калита А. А. Критерий уровня актуализации эмоционально-прагматического потенциала высказывания / А. А. Калита, Л. И. Тараненко // Наукові записки. Серія : Філологічні науки (мовознавство) : [у 2 ч.]. – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2012. – Вип. 105 (1). – С. 476-484.

Калита А. А. Энергетическая теория речи: ее сущность, современное состояние и перспективы исследования / А. А. Калита // Когниция, коммуникация, дискурс : [журн.]. – Харьков : ХНУ им. В. Н. Каразина, 2013. – № 7. – С. 33-53.

Калита А. А. Энергетика речи : [монографія] / Алла Андреевна Калита. – К. : Кафедра, 2016. – 292 с.

Тараненко Л. І. Актуалізація англійських прозових фольклорних текстів малої форми : [монографія] / Лариса Іванівна Тараненко. – К. : Кафедра, 2014. – 288 с.

Тараненко Л. І. Просодичні засоби актуалізації англійських фольклорних текстів малої форми (експериментально-фонетичне дослідження) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови» / Л. І. Тараненко ; Харківський нац. ун-т. ім. В. Н. Каразіна. – Харків, 2016. – 36 с.

EFT: English Fairy Tales / Collected by Joseph Jacobs. – L. : David Nutt, 1890. – 158 p.

УДК: 81`373-119

ТАРАСЮК І. В.

(Запорізький національний університет)

НОМИНАТИВНЕ ПОЛЕ «MENACE» У СУЧАСНІЙ ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ

У статті розглядається номинативне поле «menace» як сукупність мовних засобів, що позначають відповідний концепт у французькій лінгвокультурі. Полева структура номинативного корпусу дозволяє показати зв'язок між усіма ознаками концепту «menace» та його зовнішні кореляції з іншими концептами.

Ключові слова: загроза, вербалізація, номинативне поле, концепт

Тарасюк І. В. Номинативное поле «menace» в современном французском языке. В статье рассматривается номинативное поле «menace» как совокупность языковых средств, которые означивают данный концепт во французской лингвокультуре. Полевая структура номинативного корпуса позволяет показать внутренние связи между всеми признаками концепта «menace» и его внешние корреляции с другими концептами.

Ключевые слова: угроза, вербализация, номинативное поле, концепт

Tarasyuk I. V. The Nominative Field of “Menace” in Modern French. The article is dedicated to the research of the nominative field “menace” as a totality of words in French linguistic culture that are used for the verbalization of the corresponding concept. The nominative field of “menace” represents the structure formed by means of words which have different nominative functions – substantives, verbs, adjectives etc. The analysis of the meanings of these words permits to describe the conceptual attributes of threat in French. This research is based on the study of the vocabulary definitions of the French word *la menace* as a representative of the concept “menace”, as well as its synonyms, phraseological units and textual nominations. The word *la menace* has two basic meanings: 1) a speech act of threat and 2) any danger. The principal functional peculiarity of the word *la menace* consists in its metalinguistic character. As a classifier of the speech act of threat the word *la menace* introduces the content of threat: «proférer (professer) des menaces de mort à l'encontre de qn», «qn menace de démissionner, de frapper les sites touristiques, rompre tout lien avec qn/qch, de ne plus payer ses impôts» etc; as a classifier of some danger, it combines with various nominations, for example: «menace d'épidémie, de famine, d'orage, d'un conflit, d'une grève, de guerre, d'invasion d'attaque, de famine; menace nucléaire, terroriste» etc. So, the nominative field of threat in French consists of two parts which have their proper structure. Taking into consideration the syntagmatic character of the majority of nominative units of threat, they have been usually researched in publicistic texts. As a result, such characteristics of the concept «threat-danger» have been revealed, as: liberateness, manageability, diffuseness, repetition etc. The growth of the number of metaphoric units with the meaning of war in French political discourse can be explained by the increase of terrorist threat in France as well as the search of the solution to this problem.

Key words: threat, menace, verbalization, concept, nominative field.

На сучасному етапі свого розвитку номинативна теорія перетинається з лінгвоконцептологією у завданні описати концепти, які зберігаються у словах, що їх означають. За визначенням М. В. Нікітіна концепти як дискретні та змістовні одиниці свідомості є результатом креативної здібності людини «будувати ментальні світи» [Никитин 2003, с. 5]. Розуміючи слово як засіб та інструмент активації цілих блоків «гетерохронної та гетерогенної інформації», О. С. Кубрякова говорить про можливість виходу через слово до «різноманітних структур знань» (вербалізованих та невербалізованих) [Кубрякова 2004, с. 388-389]. Досліджуючи зв'язок між словами (одиницями мови) та концептами (одиницями мислення), обидві галузі намагаються пояснити механізми функціонування мови у соціумі та у свідомості її носія [Стернин 2008]. Постійний зв'язок мовних знаків між собою впливає на формування у індивідів набору асоціацій, пов'язаних з самими знаками та з середовищем, яке зумовлює існування кожного конкретного знака [Кравченко 1999, с. 10]. На цьому ґрунтується розуміння значення знака як здатності активізувати в свідомості того, хто його використовує, певний концепт або сукупність концептів, пов'язаних з ним.